

Stanovisko Nejvyššího soudu k trestní odpovědnosti řidiče motorového vozidla ovlivněného jinou návykovou látkou než alkoholem

Hana Fidesová

e-mail | hana.fidesova@lf1.cuni.cz

Univerzita Karlova, 1. lékařská fakulta a Všeobecná fakultní nemocnice v Praze, Klinika adiktologie

Trestní kolegium Nejvyššího soudu dne 21. října 2020 schválilo stanovisko k trestní odpovědnosti řidiče motorového vozidla ovlivněného jinou návykovou látkou než alkoholem za přečin ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 trestního zákoníku.

Stanovení hranice mezi spácháním přestupku řízení pod vlivem návykové látky a trestného činu, resp. přečinu (pozn. přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a úmyslné trestné činy s horní hranicí trestní sazby do pěti let trestu odnětí svobody) ohrožení pod vlivem návykové látky činilo v praxi problémy, a rozhodnutí správních orgánů či soudů se tak stávala mnohdy obtížně předvídatelná a nejednotná. V návaznosti na předchozí rozhodnutí Nejvyššího soudu (usnesení ze dne 22. 8. 2007, sp. zn. 5 Tdo 874/2007 a dále usnesení ze dne 12. 5. 2010, sp. zn. 8 Tdo 449/2010) byla tak při objasňování trestného činu ohrožení pod vlivem návykových látek prováděna standardně řada důkazů, a to včetně znaleckých posudků toxikologa a psychiatra. V praxi soudů se posléze začal využívat též ústavní znalecký posudek zpracovaný Psychiatrickou nemocnicí Bohnice dne 8. 12. 2014 pro účely konkrétní trestní věci, který vymezil hladiny nejčastěji se vyskytujících tzv. nelegálních drog, při jejichž dosažení dochází u řidiče k vymizení způsobilosti řídit motorové vozidlo. I tento znalecký posudek byl soudy zohledňován různým způsobem (byl zcela akceptován a využíván jako vzor, jindy byl akceptován jako listinný důkaz atd.).

Za účelem sjednocení soudní praxe proto Nejvyšší soud vydal pod **sp. zn. Tpjn 300/2000 Stanovisko trestního kolegia Nejvyššího soudu k trestní odpovědnosti řidiče motorového vozidla ovlivněného jinou návykovou látkou než alkoholem za přečin ohrožení pod vlivem návykové látky podle § 274 tr. zákoníku**, v němž:

I. stanovil hodnoty, při jejichž zjištění lze usuzovat, že se řidič nachází ve stavu vylučujícím způsobilost řídit:

„Řidič se nachází ve stavu vylučujícím způsobilost ve smyslu § 274 odst. 1 tr. zákoníku, pokud řídí motorové vozidlo po užití jiné návykové látky než alkoholu, jejíž koncentrace v krevním séru dosáhne nejméně níže uvedených hodnot:

*10 ng/ml Delta-9-tetrahydrokanabinolu (9-THC),
150 ng/ml Methamfetaminu,
150 ng/ml Amfetaminu,
150 ng/ml 3,4-Methylendioxyamfetaminu (MDMA),
150 ng/ml 3,4-Methylendioxyamfetaminu (MDA),
75 ng/ml Kokainu,
200 ng/ml Morfinu“.*

II. konstatoval, že dosažení výše uvedených hodnot postačuje k závěru o vině a není třeba opatřovat toxikologický ani psychiatrický znalecký posudek:

„Závěr o vině takového řidiče přečinem ohrožení pod vlivem návykové látky lze proto učinit již na podkladě zjištění o výši koncentrace příslušné návykové látky obsažené ve znaleckém posudku nebo odborném vyjádření z oboru zdravotnictví, odvětví toxikologie. V tomto případě není třeba opatřit znalecký posudek z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, ke zjištění stupně ovlivnění řidiče návykovou látkou.“

III. příkladmo stanovil situace, v nichž bude třeba i nadále přistoupit ke zpracování znaleckých posudků:

„Ke zpracování znaleckého posudku z oboru zdravotnictví, odvětví psychiatrie, pro účely trestního řízení však bude nezbytné přistoupit zejména tehdy, bude-li

a) přicházet v úvahu odlišná právní kvalifikace skutku závislá na posouzení otázky přičetnosti (např. trestný čin opilství podle § 360 tr. zákoníku z důvodu řidičem zaviněné nepřičetnosti způsobené užitím návykové látky), nebo

b) třeba řešit otázku závislosti řidiče na návykových látkách v souvislosti s možností uložení ochranného opatření v podobě ochranného léčení, nebo

c) zjištěno současné užití jiné návykové látky a alkoholu a závěr, že se řidič nachází ve stavu vylučujícím způsobilost, nebude odůvodněn již zjištěnou hladinou alkoholu v jeho krvi nebo hodnotou koncentrace jiné návykové látky v jeho krevním séru, popřípadě

d) potřeba psychiatrického zkoumání řidiče odůvodněna jinými skutečnostmi (např. nestandardním chováním řidiče neodpovídajícím zjištěné menší koncentraci návykové látky apod.).“

Celé znění stanoviska je k dispozici na webových stránkách Nejvyššího soudu: https://www.nsoud.cz/Judikatura/judikatura_ns.nsf/WebSearch/9B389B8DE6A6352A-C1258630003C98F7?openDocument&Highlight=0.

Podrobněji se problematice řízení motorových vozidel a užívání návykových látek budeme věnovat v samostatném článku v některém z příštích letošních čísel.

Tento článek byl podpořen institucionálním programem podpory Progres č. Q06/LF1.